

107. Algemeen btw-tarief op vlees	
Thema	Gezondheidsgerelateerde belastingen
Doel	Vlees duurder te maken om de consument te stimuleren gezondere keuzes te maken. Indien de vraag naar vlees daalt, kan dat mogelijk ook effect hebben op de grootte van de milieuschade die afkomstig is van de Nederlandse veeteelt.
Omschrijving van de maatregel	
<ul style="list-style-type: none"> Vlees valt momenteel onder het verlaagde btw-tarief van 9% dat onder andere van toepassing is op voedsel. Het voorstel is dat vlees onder het algemene btw-tarief van 21% komt te vallen. Het betreft een aanpassing van de Wet op de omzetbelasting 1968) 	
Achtergrond/rationale	
<i>Gezondheid</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Het eten van te veel vlees brengt risico's voor de gezondheid met zich mee. Rood en met name bewerkt vlees zoals vleeswaren worden in verband gebracht met beroerte, diabetes type 2 en kanker. Onbewerkt mager vlees past in een gezond eetpatroon, vooral vanwege de eiwitten, vitamines en mineralen. Het advies is om niet meer dan 500 gram vlees per week te eten, waarvan maximaal 300 gram rood vlees, zoals rundvlees en varkensvlees. Bewerkt vlees, vleeswaren en vette vleessoorten staan niet in de Schijf van Vijf. Nederlanders eten gemiddeld 98 gram vlees per dag (686g/week), waarvan 76 gram rood vlees (532g/week). Bijna de helft van dit vlees is bewerkt vlees (47g/d). Mannen eten meer vlees en vleesproducten (115 g/dag) dan vrouwen (81 g/dag). Volwassenen eten meer vlees en vleesproducten (104 g/dag) dan kinderen (76 g/dag). In de leeftijd tot 18 jaar neemt de consumptie van vlees en vleesproducten toe, hierna blijft de consumptie vrijwel gelijk. Om overgewicht en voeding gerelateerde ziekten tegen te gaan is het doel dat Nederlanders eten volgens de Schijf van Vijf en bewegen volgens de beweegrichtlijn. Dat betekent dat Nederlanders minder rood en bewerkt vlees zouden moeten eten 	
<i>Milieu</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Vleesproductie veroorzaakt milieuschade door de uitstoot van broeikasgassen en stikstof (ammoniak) door de veeteelt. Om de landvoetafdruk en broeikasgasemissies van voedselconsumptie te verlagen is het nodig dat Nederlanders duurzamer (minder vlees) eten, minder voedsel verspillen en duurzamer (minder vlees) produceren. 	
Kenmerken	
Product	Vlees
Belastingplichtige	Btw-ondernemer
Belastbaar feit	Heffing vindt plaats ter zake van de levering of invoer van vlees door een producent, de tussenhandel, de detaillist en andere aanbieders zoals restaurants.
Maatstaf van heffing	De vergoeding
Tarief	21% over de vergoeding
Drempel/vrijstellingen	-
Effecten / Geschiktheid maatregel	
Inpasbaarheid in fiscale structuur	<ul style="list-style-type: none"> Met het van toepassing verklaren van het algemene btw-tarief (21%) op vlees voor menselijke consumptie zou vlees het enige voedingsmiddel zijn (m.u.v. alcoholische dranken) waarvoor het algemene btw-tarief geldt. <p><i>Juridisch afbakeningsprobleem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Door differentiatie in btw-tarieven zullen afbakeningsproblemen ontstaan voor zowel de ondernemer als de Belastingdienst op verschillende leveringsmomenten binnen de productie- en handelsketen. De problematiek kan al aanvangen bij het definiëren van de 'vlees' of 'vleesproduct'. Zo is bijvoorbeeld 'vlees' een abstract begrip dat zich leent tot verschillende interpretaties. De vraag rijst of alle onverwerkte en verwerkte

	<p>producten, zoals rood vlees, vet, mergpijpen, orgaanvlees, gelatine, glycerine etc., hieronder vallen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De complexiteit van een gedifferentieerd tarief zal toenemen wanneer vlees wordt geleverd in combinatie met andere producten. Om enkele voorbeelden te noemen van de uitgebreide casuïstiek die zich zal voordoen: snoepgoed, magnetronmaaltijden, pizza's, salades, belegde broodjes etc. De vraag is dan steeds welk tarief op die producten van toepassing is. De afbakeningsproblemen zullen zich ook voordoen wanneer vlees is verwerkt in maaltijden die worden verstrekt door restaurants en cateraars. • Een complicerende factor bij tariefdifferentiatie is dat er ook rekening mee moet worden gehouden dat soortgelijke goederen of diensten die op dezelfde markt met elkaar concurreren voor de heffing van btw niet verschillend mogen worden behandeld (fiscale neutraliteitsbeginsel). Dit kan tot de vraag leiden of een vegetarische hamburger voor de btw anders mag worden behandeld dan een reguliere hamburger.
Doelgroepbereik	<ul style="list-style-type: none"> • De beoogde doelgroep zijn particulieren die vlees consumeren. Momenteel is niet duidelijk wat de effecten kunnen zijn van de btw-verlaging. De effectiviteit van de btw-verlaging is afhankelijk van de mate waarin de ondernemers de btw-verlaging doorgeven aan de consument en ook in hoeverre de consument gevoelig is voor een prijsverandering van deze producten. • Nederland exporteert relatief veel vlees naar het buitenland. Het is de vraag hoe groot de invloed van een btw-verhoging zal zijn op de binnenlandse CO₂- en stikstofuitstoot.
Doeltreffendheid	<ul style="list-style-type: none"> • Uit rapporten van o.a. het CPB, het PBL en het IMF volgt dat de btw niet een geëigend en efficiënt instrument is om prijzen te corrigeren voor positieve interne of externe effecten. De btw is primair bedoeld om opbrengsten voor de overheid te genereren, en draagt in beginsel niet aantoonbaar bij aan de beoogde nevendoelen. <p><i>Minder consumptie van (rood en bewerkt) vlees</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De ondernemer is niet verplicht de btw-verhoging door te berekenen aan zijn afnemers. Als hij dat wel doet, dan kan de Nederlandse vraag naar vlees afnemen, afhankelijk van de prijselasticiteit. Uit het rapport van PBL volgt dat de prijselasticiteit van vlees -0,34 bedraagt. • Uniformering naar het huidige algemene btw-tarief leidt dan tot een afname van de vraag naar vlees met 4 tot 5 procent. • De heffing maakt echter geen onderscheid tussen verschillende soorten vlees, waardoor sturing op minder consumptie van rood en bewerkt vlees niet mogelijk is. • Naar mate de prijs van vlees stijgt als gevolg van een verhoogd btw-tarief, is het mogelijk dat consumenten vaker vleesproducten over de grens gaan kopen (grenseffecten). <p><i>Minder milieuschade door vleesproductie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is de vraag hoe groot de invloed van een belasting zal zijn op de binnenlandse CO₂- en stikstofuitstoot. Dit leidt tot CO₂- en stikstofreductie in de landen waar vlees voor de Nederlandse markt wordt geproduceerd. • In een rapport van PBL staat dat de Nederlandse landbouwsector een sterke concurrentiepositie heeft. Een lagere binnenlandse vraag naar vlees zal als gevolg van het hogere btw-tarief nauwelijks invloed hebben op de binnenlandse vleesproductie. Nederlands vlees dat niet in het binnenland kan worden afgezet,

	kan dan naar het buitenland worden geëxporteerd. Hierdoor verdringen Nederlandse producten de buitenlandse producten in die exportlanden en heeft de verhoging van het btw-tarief vooral effect op de productie van vlees in het buitenland. De CO ₂ - en stikstofreductie zal daardoor vooral in het buitenland plaatsvinden. ⁶⁵
Doelmatigheid	<ul style="list-style-type: none"> • Verwacht wordt dat een forse personele inzet nodig is om de afbakeningsproblematiek en de benodigde mate van controle te kunnen ondervangen.
Economie	<ul style="list-style-type: none"> • De maatregel leidt tot welvaartswinst, omdat de maatschappelijke kosten van vleesconsumptie onvoldoende in de prijs verwerkt zijn. • De maatregel is een lastenverzwaring en leidt tot een iets hogere inflatie. Er kunnen grenseffecten optreden wanneer mensen hun consumptie verschuiven naar het buitenland.
Begroting	<ul style="list-style-type: none"> • De opbrengst bedraagt € 1,1 miljard structureel vanaf het moment van invoering
Overig	<p><i>Grenseffecten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Een btw-verhoging kan invloed hebben op de consumentenprijs van vlees. Afhankelijk van de prijselasticiteit van vlees, kan de aankoop van vlees over de grens toenemen. Op dit moment is het exacte effect niet goed te voorspellen. <p><i>Administratieve lasten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het gevolg van een afwijkend tarief op vleesproducten zal zijn dat ondernemers binnen hun administratie onderscheid moeten maken tussen producten met en zonder vlees. Dat leidt naar verwachting voor sommige ondernemers (zoals horeca) tot een aanzienlijke stijging in de administratieve lasten.
Uitvoeringsaspecten	<ul style="list-style-type: none"> • Het gevolg van deze maatregel is dat de Belastingdienst veel capaciteit nodig zal hebben voor noodzakelijk toezicht, waarbij het vooraf helder is dat dit toezicht hoe dan ook onvoldoende zal zijn voor een correcte naleving. • Deze maatregel is niet uitvoerbaar gegeven de daarmee samenhangende grote complexiteitstoename. • Het verzekeren van een juiste toepassing van het btw-tarief in alle handelsschakels gaat zonder meer gepaard met een toename van de administratieve lasten.

⁶⁵ Vollebergh e.a., *Belastingverschuiving: meer vergroening en minder complexiteit? Verkenning van trends en opties*, PBL 2016, p. 31.